BESPREEKNOTITIE

Aan	de raad van de gemeente Heiloo
Van	Brenda Bruin VVD Heiloo
Bespreken in	Commissie 19 april 2021
Uitnodigen	ph Beens
Datum	02-03-2021
Betreft	Actieplan Wet inburgering 2022

Inleiding
De wet inburgering is behandeld en aangenomen in de Tweede Kamer. De nieuwe wet zal op 1 januari 2022 in werking treden. Goed nieuws omdat de wet het inburgeringsstelsel fors gaat verbeteren met onder andere een verhoogde taaleis, maatwerk zodat iedereen moet inburgeren en de mogelijkheid om inburgeraars te beboeten wanneer zij verwijtbaar niet willen inburgeren. De verwachting is dat deze wet inburgeraars beter zal motiveren om goed in te burgeren. En ook het fraudeprobleem wordt door de verantwoordelijkheid van gemeenten vermoedelijk fors verminderd.

Oorzaak
Kern van de nieuwe wet
- De regie over de uitvoering van de inburgering komt bij individuele gemeenten te liggen. (geen decentralisatie van het beleid, alleen van de uitvoering).
- Voor asielstatushouders vervalt de vrije keuze voor een taalschool. Daarvoor in de plaats kopen gemeenten lessen in bij één of meerdere aanbieders die een landelijk keurmerk moeten hebben. Gezinsmigranten (let op; het gaat hier niet om asiel-nareizigers, maar om mensen die bijvoorbeeld als huwelijksmigrant hierheen komen) kunnen wel kiezen voor taalscholen, mits deze aan het keurmerk voldoen.
- Het sociaal leenstelsel wordt afgeschaft. Asielstatushouders krijgen voortaan de lessen aangeboden, niet alleen voor taal, maar ook voor kennis van de Nederlandse maatschappij. Hierop wordt landelijk geëxamineerd. Gezinsmigranten zijn financieel zelf verantwoordelijk, maar kunnen wel blijven lenen bij DUO.
- Gemeenten krijgen de middelen die hierdoor vrijvallen als inburgeringsbudget, plus de middelen die zij al kregen voor maatschappelijke begeleiding (jaarlijks 2370 euro per statushouder). Een onderdeel van de bekostiging (10%) is prestatiebekostiging waarbij het aandeel geslaagden telt. Hoe beter de resultaten hoe meer gemeenten beloond worden.
- Gemeenten doen een intake met iedere inburgeraar waarbij bepaald wordt: (1) leerbaarheid, (2) arbeidservaring, (3) zelfredzaamheid, (4) zorgbehoefte.
- Vervolgens wordt een Plan Inburgering en Participatie(PIP) opgesteld dat uitgaat van (1)Taal , (2) een arbeidscomponent (ervaring op werkvloer) en (3) het participatieverklaringstraject (kennis en onderschrijving van Nederlandse normen en waarden)
- De norm van het taalniveau in het nieuwe stelsel is B1 zoals in regeerakkoord, en alleen op basis van een landelijke toets naar ‘leerbaarheid’ kan daarvan worden afgeweken naar een praktijkroute, of gedurende het traject afgeschaald naar A2. Daardoor zijn er geen vrijstellingen meer, maar alleen maatwerk. Ook is er nog voor met name jonge mensen een derde alternatief: de onderwijsroute.
- De gemeente krijgt de opdracht “by default” ontzorging (inhouden vaste lasten huur, zorg en energie op bijstand) aan te bieden waardoor inburgeraars de eerste 6 maanden geen volledige

uitkering op de rekening krijgen, maar dit kunnen verdienen door vorderingen in hun PIP. De gemeente kan dit na 6 maanden verlengen als dat nodig is.
- Bij verwijtbaar niet inburgeren moet de gemeente een boete opleggen, waarvan de hoogte wettelijk is voorgeschreven.
- Mocht inburgering tot onvoldoende participatie leiden dan hebben we een stok achter de deur voor taal en werk: passend aanbod en taaleis in de bijstand zodat er ook na de inburgering wordt gestimuleerd dat men aan de slag komt.

Oplossingsrichting

Met de decentralisatie van uitvoering naar gemeenten hebben gemeenten een grotere rol gekregen bij de inburgering. Daarbij hebben we beleidsvrijheid op de onderstaande thema's. Hierbij zou ik graag uitleg vragen aan de portefeuillehouder over de volgende onderwerpen:

· Participatieverklaringstraject: Het participatieverklaringstraject behelst een inleiding in de kernwaarden van de Nederlandse samenleving en wordt afgesloten met het ondertekenen van de participatieverklaring. Hoe zorgt de gemeente Heiloo ervoor dat dit traject echt is toegesneden op de vrijheden en verantwoordelijkheden in Nederland?

· Module arbeidsmarkt en participatie: De module Arbeidsmarkt en Participatie behelst in ieder geval een kennismaking met en voorbereiding op de Nederlandse arbeidsmarkt. Hoe gaat de gemeente Heiloo hier mee om? Worden afspraken gemaakt met bedrijven en werkgevers, zodat het zoveel mogelijk daadwerkelijk gaat om participatie op de werkvloer? Is de arbeidsmarktregio betrokken? (een paar uur praten met een taalmaatje (wat ook een invulling van participatie kan zijn) is wat de VVD betreft echt iets anders dan daadwerkelijk op de werkvloer aan de slag)

· Ontzorging: Hoe gaat je gemeente hier mee om? Wordt de ontzorging verlengd als de inburgeraar nog niet voldoende vorderingen heeft gemaakt, of krijgt men gewoon na 6 maanden een volledige uitkering op de rekening?

· Maatschappelijke begeleiding: Per inburgeraar krijgt de gemeente hier ook budget voor. Bevat in ieder geval de volgende componenten: a. praktische hulp bij het regelen van basisvoorzieningen; en b. voorlichting over basisvoorzieningen in de Nederlandse samenleving. Wie gaat deze maatschappelijke begeleiding doen. De gemeente Heiloo zelf of bijvoorbeeld Vluchtelingenwerk? En is dat dan de meest geschikte partij?

· De brede intake: Een onderzoek naar de mogelijkheden die de inburgeringsplichtige heeft om aan de inburgeringsplicht te voldoen. De brede intake bestaat in ieder geval uit: a. een leerbaarheidstoets, waarmee inzicht wordt gegeven in het te behalen niveau van de Nederlandse taal van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde talen binnen de termijn, bedoeld in artikel 11, eerste lid; b. een onderzoek omtrent gevolgd onderwijs en werkervaring in het land van herkomst; c. een verkenning naar de persoonlijke omstandigheden, waaronder mede verstaan wordt de fysieke en mentale gezondheid, met het oog op het bieden van maatwerk tijdens het inburgeringstraject; en d. voor zover van toepassing, een verkenning van de mogelijkheden om het kind van de inburgeringsplichtige deel te laten nemen aan de voorschoolse educatie. Hoe gaat de gemeente Heiloo deze brede intake vormgeven en ook om straks informatie te krijgen hoe vaak iemand lager wordt ingeschaald dan B1 op basis van de brede intake, terwijl uit de leerbaarheidstoets wel B1 bleek.

· Inkoop inburgeringsaanbod: Via de aanbestedingswet en met het oog op prijs en kwaliteit waarbij taalscholen een keurmerk moeten hebben van Blik op Werk of vergelijkbaar. Hoe gaat de gemeente Heiloo dit aanpakken?

· Boetebeleid: Legt de gemeente ook daadwerkelijk een boete op bij verwijtbaar niet inburgeren. Zou vanuit de wet wel moeten, maar gaat het ook gebeuren?

· Participatiewet: Worden, als iemand al is ingeburgerd, maar toch nog in een uitkering zit, de instrumenten uit de participatiewet wel voldoende gebruikt? De tegenprestatie (heet nu het zgn. ‘verplicht passend aanbod’) en de taaleis? Gaat dit wel altijd gehandhaafd worden?

Zijn over bovenstaande al afspraken gemaakt in BUCH-verband of gaan die gemaakt worden, zodat er 1 lijn wordt getrokken in de 4 gemeenten?

Vervolg / Conclusie
Naar aanleiding van bovenstaande zou ik graag bijgaande motie onder de aandacht brengen, die kaders stelt aan de portefeuillehouder hoe om te gaan met de komende nieuwe wet inburgering 2022, zodat Heiloo goed voorbereid is op de decentralisatie van de inburgering van asielstatushouders.